

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 1101/2019
13.07.2020. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд у већу састављеном од судија: Весне Поповић, председника већа, Зоране Делибашић и Гордане Комненић, чланова већа, у правној ствари тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Стипан Пекановић и Олга Пекановић, адвокати из ..., против туженог ЈКП „Енергана“ из Сомбора, чији је пуномоћник Милош Галовић, адвокат из ..., ради поништаја решења и исплате, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1651/18 од 06.08.2018. године, у седници одржаној 13.07.2020. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, ревизија тужиоца изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1651/18 од 06.08.2018. године.

Образложење

Пресудом Основног суда у Сомбору П1 29/16 од 14.02.2018. године, ставом првим и другим изреке делимично је усвојен тужбени захтев па је обавезан тужени да тужиоцу, на име јубиларне награде за 15 година рада код туженог, плати 91.739,00 динара са законском каматом почев од 10.05.2016. године до исплате, док је ставом трећим изреке одбијен захтев за камату на досуђени износ за период од 13.01. до 10.05.2016. године. Ставом четвртим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се поништи, као незаконито, решење туженог од 12.01.2016. године, којим му је отказан уговор о раду са анексима, а да се тужени обавезе да га врати на рад, на послове који одговарају његовој стручној спреми, знању и способностима, као и да му плати 132.000,00 динара на име неискоришћеног годишњег одмора за 2016. годину, са законском каматом почев од 13.01.2016. године до исплате. Ставом петим изреке одлучено је да свака странка сноси своје трошкове поступка.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1651/18 од 06.08.2018. године, ставом првим изреке, жалба туженог је делимично усвојена и преиначено решење о трошковима поступка садржано у првостепеној одлуци, тако што је обавезан тужилац да туженом накнади трошкове парничног поступка од 152.760,00 динара, док су у преосталом делу жалбе парничних странака одбијене, као неосноване и првостепена пресуда потврђена. Ставом другим изреке обавезан је тужилац да туженом накнади и трошкове жалбеног поступка од 8.785,00 динара.

Против правноснажне пресуде донесене у другом степену, тужилац је изјавио ревизију због погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао правноснажну одлуку у побијаном делу, применом члана 408. Закона о парничном поступку („Сл.гласник РС“ бр.72/11 и 55/14), па је нашао да је ревизија неоснована.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности, а ревизијом се не указује на друге повреде поступка због којих се она може изјавити применом члана 407. став 1. ЗПП.

Према чињеничном стању на ком је заснована побијана одлука у делу који се ревизијом побија, тужилац је био у радном односу код туженог од 18.12.2000. године, на радном месту ..., а од 2004. године обављао је послове Правилником о раду од 28.01.2015. године, одредбом члана 32., за радно место помоћника ... предвиђена су два извршиоца, за која је као услов предвиђен VII-1 степен стручне спреме, ВСС економског, машинског или правног смера и 2 године искуства на руководећим пословима са посебним овлашћењима и одговорностима, па је у јесен 2015. године на место помоћника ... примљен и ББ, који има исту стручну спрему као и тужилац – дипломирани ... са ВСС. Истом одредбом Правилника предвиђено је и радно место шефа ..., за 1 извршиоца, за које радно место је услов VII-1 и VI-1 степен стручне спреме, ВСС и ВШС економског смера, 3 године искуства на пословима књиговодства и положен испит за овлашћеног књиговођу. Дана 22.12.2015. године, Град Сомбор, као оснивач туженог, је дао сагласност на Другу измену и допуну Правилника о раду, коме је предочено и да су вишак запослених ВВ, ББ и тужилац. Овим изменама Правилника измењена је само одредба члана 32, тако што је укинута радно место помоћника ..., а за радно место шефа ... су измењени услови тако што је предвиђен 1 извршилац, али са VII-1 степеном стручне спреме, ВСС економског смера и положен испит за овлашћеног књиговођу, након чега је тужени, 30.12.2015. године на место шефа ... распоредио ББ, иако као ни тужилац, није имао лиценцу за ово радно место (положен испит за овлашћеног књиговођу), али је руководећи критеријум за овакву одлуку туженог била чињеница што је именовани обављао ... послове док је био запослен у

Дана 04.01.2016. године тужени је донео Правилник о организацији и систематизацији послова, који је ступио на снагу 11.01.2016. године, којим је смањен број извршилаца на неким радним местима, а укинута су радна места техничког директора, инжењера информатике, пословође одељења мреже, интерне контроле и радно место помоћника директора. Судови су утврдили да је у складу са новом систематизацијом, извршилац на радном месту интерна контрола преименован као извршилац на радном месту референта за ..., на које је распоређен ББ, за које је испуњавао услове и обављао их је до марта 2016. године када је отишао у пензију. Извршилац на месту техничког директора распоређен је на послове радног места руководиоца топловодне мреже и дистрибуције, а пословођа одељења мреже је распоређен на радно место бравар-монтер. За тужиоца, који је у том моменту једини обављао послове радног места помоћника ... – које је овим Правилником укинута, тужени није могао да обезбеди друго одговарајуће радно место у складу са његовом стручном спремом, па му је побијаним решењем од 12.01.2016. године отказан уговор о раду са анексима, због престанка потребе за његовим радом, применом 179. став 5. тачка 1. и члана 192. Закона о раду и исплаћена му је отпремнина у висини 914.553,33 динара.

Код овако утврђеног чињеничног стања правноснажном одлуком одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражио поништај побијаног решења о престанку радног односа и накнаду штете за неискоришћени годишњи одмор за 2016. годину.

Врховни касациони суд налази да се неосновано ревизијом указује на погрешну примену материјалног права.

У конкретном случају код туженог је дошло до организационих промена и потребе смањења броја запослених, а између осталог и до укидања радног места помоћника директора, које је обављао тужилац. За доношење одлуке којом се тужилац оглашава технолошким вишком на овом радном месту, није била потребна примена унапред одређених критеријума, управо из разлога што је ово радно место укинуто.

Наступање технолошких, економских и организационих промена које су условиле престанак потребе за радом запослених, организација, начина пословања и структура запослених потребних за успешно пословање, односно структура запослених за чијим је радом престала потреба, представља економску политику послодавца, која не може бити предмет оцене у судском поступку за заштиту права запослених за чијим је радом престала потреба, већ суд преиспитује само законитост спроведеног поступка утврђивања вишка запослених и доношења решења по том основу, што је у конкретном случају испоштовано. У складу са тим околност што је тужени 30.12.2015. године, односно пре доношења решења о отказу уговора о раду тужиоцу, али и пре доношења Правилника о организацији и систематизацији послова од 04.01.2016. године, ВВ распоредио на радно место шефа ..., не указује на повреду поступка оглашавања запослених технолошким вишком, већ представља право туженог, као послодавца, да у циљу рационализације и уштеде у пословању, сам креира своју пословну политику и у складу с тим органзује процес рада, да одреди начин на који ће обављати поједине послове. При том, за овакву одлуку тужени је дао и одговарајуће разлоге, наводећи да је именовано лице распоредио на ово радно место, иако као и тужилац није имао положен испит за овлашћеног књиговођу, с обзиром да је ВВ, за разлику од тужиоца, у претходном периоду обављао рачуноводствене послове.

На основу изнетог, Врховни касациони суд налази да је основан закључак судова да су за доношење одлуке о престанку радног односа тужиоцу били испуњени услови из члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл.гласник РС“ бр.24/05, ... и 75/14, који је у том периоду био на снази). Закон о раду прописује поступак, који се у случају престанка потребе за обављањем одређеног посла примењује и одређује правила која је послодавац дужан да обезбеди запосленима за чијим је радом престала потреба, а који је у конкретном случају испоштован. Правилником о организацији и систематизацији послова код туженог, од 04.01.2016. године, утврђени су послови за чијим је обављањем престала потреба, услед економских и организационих промена, па је између осталог укинуто и радно место помоћника ..., на које је био распоређен само тужилац. Како није постојала могућност да му се обезбеди премештај на друге послове код туженог, а тужилац није доказао на супротно, односно није указивао да је постојало радно место на које је могао бити распоређен, то је основано донето побијано решење којим му је отказан уговор о раду, због престанка потребе за његовим радом. Пре отказа уговора о раду, тужиоцу је утврђена и исплаћена отпремнина, чиме је испоштована и одредба члана 158. Закона.

У одсуству правноснажне судске одлуке о поништају решења о отказу уговора о раду, не постоји ни основ за реституцију запосленог, односно за обавезивање туженог да тужиоца врати на рад, у смислу члана 191. став 1. Закона о раду, па је правилно одбијен тужбени захтев и у том делу.

Правилно је побијаном одлуком одбијен и тужбени захтев за накнаду штете због неискоришћеног годишњег одмора за 2016. годину. Наиме, одредбом члана 72. Закона о раду прописано је да запослени има право на дванаестину годишњег одмора из члана 69. овог Закона (сразмерни део) за сваки месец дана рада у календарској години у којој је засновао радни однос или у којој му престаје радни однос. Имајући ово у виду, као и да тужилац у календарској 2016. години није имао ни цео месец дана рада, с обзиром да је у тој години радио само 12 дана, то није ни стекао право на годишњи одмор за 2016. годину, па тиме неосновано потражује и накнаду штете из члана 76. Закона, за неискоришћени годишњи одмор.

У складу са изнетим, а на основу чл.414. став 1. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа – судија
Весна Поповић,с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић